

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Iuramentum non ludendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

enim ejusmodi juramenta aliquid addunt, sed solum magis firmitatem obligationem, quæ aliis aderat.

55. Alumni autem Seminariorum jurantes, ad patriam post absoluta studia se redituros, vel Clericatum professuros, poterunt, non obstante juramento, Religionem ingredi. Ita Bas. Pont. lib. 12. de sponsalibus, c. 8. n. 5. quia hic status, ut potest majoris perfectionis semper censetur exceptus: nisi ob aliquod majus bonum expresse renuntiaverint: ut per tres annos post absoluta studia ab Alumnis Collegij Anglicani, huic potestati Religionem ingrediendi renuntiari ob inopiam operatorum in Anglia laborantium, refert Pellizarius t. 1. man. Reg. v. c. cap. 4. n. 44. Layman lib. 4. tract. 3. cap. 6. num. 6. sententiam nunquam posse dictos alumnos Religionem ingredi, si ingressus sit in Religionem, in qua satisfieri juramento non possit; quia illud juramentum, seu votum factum, fuit in utilitatem Ecclesiæ suæ patet. Sed certe, quia status Religiosus, ut dixi, probabiliter censetur semper exceptus, & ut addit Fag. lib. 2. in Dec. cap. 16. n. 5. quia commutatur juramentum in melius (quod ex dicendis cum de voto, omnibus est licitum) ideo nostra sententia est probabilior, faventque ea, quæ dixi supra, §. 3. n. 13.

56. Dubitabis. Quod si qui juret statutum, quod nunc propter aliquam rationem non obligat, obligabit postea? teneaturque is postea servare? Respondeo, distinguendum esse cum Sanch. ex parte, lib. 3. in Dec. c. 14. n. 2. & Fag. ex parte lib. 2. in 2. præc. dec. cap. 24. num. 1. Tunc ex toto, t. 1. de rel. lib. 2. d. 19. n. 8. Si nunc quando juras, statutum non est usu receptum, vel est legitime abrogatum, & nullum, etiam si ponas postea illud statutum redire non teneris: Ratio est, quia juramentum fuit de statuto, quod existerat, quando jurasti. Si ergo tunc nullum erat, & nullum fuit juramentum de ipso non poterit deinceps tractu temporis convalescere. At si statutum fuit dumtaxat suspensum propter aliquam causam, & deinde, cessante illa, reviviscit, ut ita dicam, sanè teneris; siquidem juramentum fuit validum pro lege valida: at jam dicta lex valida est, & solum per accidens eo tempore, quo suspensa, fuit, observatione caruit: ergo, &c.

Evenit id sæpe in taxis, & pretiis rerum. Jurasti, v. g. non vendere frumentum, nisi juxta pretium à Republica taxatum, accidit maxima penuria per duos menses, quando taxa minor antea facta suspenditur, sed post duos menses, cessante penuria, reddit: sanè si tempore illorum duorum mensium jurasti taxatam Republicæ servare, quamvis non obligeris pro duobus his mensibus, postea tamen, redeunte taxa, reddit & tua obligatio.

Juramentum non ludendi.

57. Quandonam Juramentum non ludendi obligat jurantem? Respondeo, Tribus regulis id definiti posse.

Prima Regula: Si jurasti absolute non ludere, nil cogitando, an de ludendo immoderato, & periculoso dumtaxat, an etiam de moderato intellexeris: non teneris te continere à moderato. Ratio est, quia secundum præstatam l. quidquid adstringenda, ff. de ver. obl. debet interpretatio ita fieri, ut minus, quoad fieri potest, obligatio inducatur. Leg. Bon. t. 2. d. 4. de jur. p. 16. n. 3.

58. Secunda Regula: Si jurasti te non lusurum, mente comprehendendo tum immoderatum, tum moderatum ludum, neutro ludo tibi licet ludere. Ratio est, quia quamvis ludus moderatus pertineat ad virtutem Eutrapeliæ, ex S. Th. 2. 2. q. 168. art. 2. incorp. unde ipsius abstinentia videatur non esse bona, & honesta, adeoque non esse juramenti materia: tamen quia perfectius est ob modificationem eo privari, materia est juramenti, id patet in cæteris honestis recreationibus assumptis ex cibo, ex potu ex similibus, quorum abstinentia apta est materia voti, atque adeo juramenti.

59. Sed quomodo dignoscendi, num uterque lu-

des, non solus immoderatus comprehendatur à jurante. Dico cognosci id ex fine à quo movetur quis juravit, sic Castr. t. 3. in 1. d. de jur. d. 7. p. 7. §. 1. Si enim solum intendit vitare jugum, jacturam bonorum, malaque non absimilia, solum immoderatum ludum excludit: si vero voluit se à delectatione ludendi, à jactura temporis, &c. cohibere, etiam moderatum comprehendit.

60. Atque ex eodem fine parvas materias in ludente contra juramentum expendenda item est. Si enim juravit quis abstinentiam à ludo, ne prodigè rem familiarem contereret: à modico, vel notabili damno, quod ex ludo juxta ejusdem statum patitur, levis, vel gravis culpa metiendi est. Si vero, ne tempus consumeret, vel ne delectatione ludi afficeretur, juravit, à tempore notabili infumto, puta plus quam per duas horas, metiendum peccatum mortale est: ita idem ibid. num. 6. Fag. lib. 2. de præc. dec. cap. 26. n. 4. Quare in hoc casu, quamvis notabilem pecuniam brevi tempore ludo exponeres, non peccares mortaliter, quantum est vi juramenti: quia finis, intentus notabiliter non laederetur.

61. Regula tertia. Si juramentum fuit sub aliqua limitatione, v. g. non ludendi cum hac persona, in tali loco tali genere ludii, &c. distinguendum est; si enim id fuit sine ullo honesto, sed sive ad vindictam contra colludentem, sive quia in eo loco male fortunatum se quis credit, &c. non obligat juramentum, quia est de re mala, vel certe fuit juramentum Deo soli factum de re indifferenti: ita Navarr. cap. 12. num. 28. Bonac. tom. 2. d. 4. p. 4. num. 2. Si vero id factum fuerit, quia cum hac persona, vel in eo loco adest occasio peccandi, quæ non adest alibi; juramentum sanè constabit, quia de re fuit utili, & honesta.

62. Denique hic duo adverte. Primò, juramentum tuum de non ludendo, non includere, de non ludendo per intermedium personam, nisi id expresse mente conceperis; quia tunc tu non ludis, sed alius, etiam si tu præsens esses, esses, cum ipso te ludit, Castr. ibid. p. 5.

63. Secundo, Juramentum de non ludendo, an includat promissionem de non ludendo nomine alieno; ex fine, qui te impulit ad jurandum, debere colligere: ita Castr. ibid. n. 6. Si enim rationem habuisti jacturæ temporis, vel discordiarum, dum domi serò redis, &c. includeret: Si vero jacturæ rei familiaris dumtaxat, non item. Ratio est, quia illa obstringit hæc autem fini juramenti non obstant. Quod si finis fuit, ne in blasphemias erumperes, nevana, vel falsa juramenta effunderes, ne cum collutore rixas ageres, & similia: perpendendum est, an quando nomine alieno ludis, tuamque pecuniam non perdis, hæc solitus sis committere: si solitus, includit; si secus, probabile est non includere.

Si jurasti alicui, v. g. filiis, non ludere in ipsorum commodum, teneris juramento, si fuerit ab ipsis id acceptatum: sic Sanch. lib. 3. in Dec. cap. 28. n. 9. usque ad 17. sed si non fuerit acceptatum, poterit non observari: eo modo, quo potest promissio soli homini facta, nondum acceptata de qua dictum est c. 3. §. 3. num. 22.

64. De juramento non ludendi limitato, donec daret aliqua conditio, satis sit legere sequentem resolutionem.

Titius profecturus Romam recipit juramentum à filio ipsum aleis non lusurum, donec pater rediret. Verum is morte oppressus Romæ, nunquam redire potuit: quare quæsit filius, an ludus ipsi concedi licet posset? Numquam posse, respondet Bonacinaz. t. 2. d. 4. de jur. q. 1. p. 16. n. 6. quia nunquam ponetur illa conditio reditus.

Sed profectò ita se res haberet, si verba ad litteram sumenda forent: sed quia juramentum, ut dictum est §. 4. est ex animo & mente jurantis interpretandum, mihi videtur mentem filij non fuisse, nisi se à ludo continere per aliquod tempus, & quidem per illud, quo sub potestate est Patris absentis, & non in perpetuum, si enim illum quado juravit interrogassis, ita respondisset ex rationabili igitur interpretatione dati juramenti, licet, quantum est ex hoc capite, ludere posse puto. Fac filium jurasse se non

debetur uxorem, vel se non iturum venatum; donec Pa-
troni Roma rediisset, vel se non iturum ad villam, immo
se non exiturum domo, nisi pater rediisset a foro, v. g. &
pater subita correptus nunquam reddat: nūm filium ad
illa observanda in perpetuum obligat? nūm scilicet
De absolutiōe iuramenti non loquens quis eam con-
cedat, & qua ratione concedenda lege apud Sanch. lib. 5.
in Decret. l. 1. n. 10. & cap. 19. n. 4.

Iuramentum de non propalanda arie.

65. Medicus quidam Empyricus secreti cuiusdam me-
dicamenti contra febres malignas conficiens, cum iura-
mento promissit suo Magistro illud secretum nulli com-
municare, nisi unum ex consanguineis ejusdem sui Magi-
stri. Quæsit Empyricus, an posset nihilominus a
communicare.

Dicit esse legendum Fagundez lib. 2. in dec. c. 1. n. 17.
& Suarez tom. 2. de Relig. lib. 2. de jur. c. 17. n. 11. qui expli-
cant S. Thomam asserentem absolute posse, quia ea pro-
missio, quamvis iusta, est contra charitatem. Certe id ita
est communiter. Sed ego unum omnino, vel addendum,
vel monendum puto. Nam si bono publico, sed etiam
bono tertij ex febris forte laborantis satis consultatur per
alia medicamenta, vel per illum unum, qui secreti conficiens,
medicamentum satis pro infirmis, in casibus occurrenti-
bus distribuat, ut accidit hic Panorini in ERARDIO. Mo-
reri ubi unus satis illud per totam Civitatem, immo Reg-
num spargit obligat illud iuramentum, qui tunc non est
contra charitatem, & ejus violatio esset contra jus tertij,
id est, Magistri, cui lucrum reportare ex sua grivata scien-
tia congruit, & de hoc solo casu iuramentum fuisse ab Em-
pyrico emissum, præsumendum est; nam si bono publico,
vel tertij non providetur, tūc sanè fateor non urgere iu-
ramentum, ut potest de re mala, & contra charitatem nun-
cipatum.

*Iuramentum dandi, vel non dandi mutuum,
vel non fidejubendi.*

66. Hæc irrita sunt, nec obligant, quia sunt contra
proximi charitatem, sic Suarez. 2. de Rel. lib. 2. de jur. c. 17. n. 12.
Sanch. lib. 4. Decret. l. 1. n. 18. Illud nihilominus, est adverten-
dum, circumstantias, vel finem aliquando causæ esse, ut
irrita ne sint, sed obligatoria, si enim hæc iurares in gra-
tiam filiorum, vel tui heredis, ne res familiæ de deo
quatur, ne tibi sint occasiones blasphemandi, furandi, ele-
emosynam non largiendi, &c. valet iuramentum, quia
est de re Deo grata vel filijs si acceptaverit utili.

67. Contra iuramentum de mutuo d. vel fidejuben-
do omnibus ex quadam humana, urbanitate emissum non
obligat, quia ex se nisi per aliquam circumstantiam hone-
stam, includit vitium prodigalitatis, vel imprudentiæ.

68. Quod si id iuramentum fiat in honorem Dei, sanè
obligat, quia sicut potest quis distribuere omnia sua bo-
na pauperibus propter Deum si non habet alia onera fa-
milie, vel æris alieni, ita omnibus mutare.

69. Adverto autem, si ejusmodi iuramentum fiat absolute,
intelligi sine notabili, saltem periculo solvendi de proprio
ut scilicet iuramentum interpretemur, quando minori præ-
judicio contra jurantem possit. Ut ergo intelligatur cum
tali periculo, debet expressè id jurari. Iuramentum dictæ
mutuationis, vel fidejussionis pro aliqua determinata per-
sona, si omnibus spectatis, sapiat prodigalitatem, vel im-
prudenciam, irritum est, si aliqua ratione honestatis, vali-
dum, ut ex dictis constat.

70. Hoc facit sequens difficultas: Si juret quis pecuniam
mutuum dare propter charitatem proximo, vel etiā dare
elemosynam, an liceat illi expectare, donec pauper petat
elemosynam, & donec aliquis mutuum exposcat?

Respondet, quoad mutandum posse expectari peti-
tionem mutuatarii. Ratio est, quia obligatio ad mutuan-
dum, & similia, nisi iurans expresserit contrarium, intelli-
genda sunt juxta naturam actus: at natura mutuandi, hæc

Par. I.

est, ut tunc mutuetur, cum petitur. Quoad elemosynam
distinguendum est. Si enim jurasti, eam largiri pauperi,
vel Religioso mendicanti ostiatim, intelligitur, cum pe-
tent: hæc enim est natura ejusmodi elemosynæ promissi-
sæ, nisi aliud intendatur. Verum, si jurasti dare elemosy-
nam pauperi absolute, debes, quamprimum, si sine no-
tabili incommodo poteris, etiam non petenti porrigere;
absoluta enim elemosynæ promissio nisi tamen tem-
pus, vel aliam circumstantiam in iuramento expresseris,
ita requirit.

§ IV. De Iuramento confirmante contractus.

1. Iuramentum promissorium aliquando, ut ex di-
ctis constat, validum est, solum in ratione iura-
menti, hoc est obligat solum intra limites Religionis
ne scilicet Deus faciat in testimonium adducatur; &
tunc iuramentum vocatur per se stans. Aliquando verò
præter hoc dicitur confirmare contractus, hoc est, facit,
ut contractus cui adjicitur, qui aliàs erat invalidus, vel
qui non inducebat obligationem justitiæ, sed solum,
v. g. fidelitatis; fiat validus, & obliget in ratione justitiæ,
dans jus justitiæ ei, in cujus favorem juratur; & tunc
iuramentum vocatur confirmatorium, seu confirmans
contractum.

2. Quando ergo iuramentum est per se stans, id est,
quando obligat, ut solum iuramentum, & non confir-
mat contractum, primo ipse contractus remanet qualis
erat in sua natura sive validus, sive non, & nihil recipit
à tali iuramento, unde relaxato à Iudice Ecclesiastico
iuramento; si contractus ex se erat invalidus, potest iri
contra contractum, quia ex illo nullum jus confertur
tertio. Secundò, potest relaxari à Prælati iuramen-
tum, ut solum iuramentum, Deum dumtaxat respicit,
cujus nomine illud relaxare prælatus potest Tertio, po-
test in casu contractus invalidi ipsi iuramento satisfieri
momentanea solutione, hoc est, potest dare, verbi gratia,
centum illi, cui totidem per invalidum contractum ju-
ratam promissisti: ut sic adimpleas in reverentiam Dei
per iuramentum invocati, quod promissisti; sed potes sta-
tim eadem repetere: quia ex una parte tu non jurasti
non repetere, & ex alia is ea centum invalidè recepi, cum
nullum jus ea retinendi obtinueris, solum tu ex Religio-
ne tui iuramenti debebas: cui jam satisfecisti per illam
dationem momentaneam.

3. At verò, si quando iuramentum confirmaret con-
tractum, daretur jus ei, in cujus favorem juratum est, &
consequenter contractus, si forte erat ex se invalidus
fieret validus, nec posset ei satisfieri sola momentanea
solutione, nec ab Episcopo posset absolute, & in totum
relaxari, quia esset contra jus acquisitum tertij, nisi forte
à Summo Pontifice in aliquo raro casu boni communis:
& nisi forte ex parte, ut non raro accidit, quando à Præ-
lato tale iuramentum relaxatur ad effectum agendi: sem-
per enim intelligitur remanere jus justitiæ acquisitum
tertio, & solum esse relaxatum id, quod est ex parte Re-
ligionis: ita Sanch. lib. 3. in Decret. c. 2. n. 60. Molin. tom. 1.
d. 150. § Illud etiam.

His positis celeberrima est, & multum im-
plexa traditæ hæc difficultas, An iuramentum confirmet con-
tractum. Sed Deo favente, clare & breviter à nobis inietur via:

Potest aliquis contractus vel primò esse in se validus,
sed jure positivo rescindibilis; vel secundò, esse absolute
eodem jure positivo invalidus: & de utroque quærimus
an si illi adjungatur iuramentum, confirmetur, hoc est,
non solum obliget ex vi iuramenti, Religionis, sed
etiam ex vi justitiæ. Dico (jure positivo) si enim contra-
ctus est invalidus jure naturæ, constat apud omnes non
confirmari posse iuramento, cujus rei rationem afferam
mox num. 10.

5. Dux sunt sententiæ, quæ dignæ sunt ut referantur.
Prima universaliter docet nullum contractum confirma-
ri iuramento, & nunquam à iuramento solo habe-
ri, ut surgat jus justitiæ: habetur nim solum à iura-
mento

L 3